

Острів скарбів (скорочено)

Роберт Луїс Стівенсон

Розповідь ведеться від першої особи, хлопця на ім'я Джім Гокінс

Присвячено Ллойдові Осборну

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

ЧАСТИНА ПЕРША

СТАРИЙ ПІРАТ

РОЗДІЛ I

СТАРИЙ МОРСЬКИЙ ВОВК У ЗАЇЗДІ "АДМІРАЛ БЕНБОВ"

Сквайр Трелоні, доктор Лівсі й решта джентльменів попросили Джіма розповісти докладно все, що він знає про Острів Скарбів, не приховуючи нічого, крім розміщення острова, бо там ще залишилися скарби. та й то лише тому, що не всі ще скарби звідти вивезли. Отож року 17... Джім береться за перо і повертається думками до тих часів, коли у його батька був заїзд "Адмірал Бенбов" і коли під їхнім дахом оселився засмаглий старий моряк з рубцем від шаблі на щоці.

Цей чоловік був високий, міцний, огрядний. Над коміром його заяложеної синьої куртки стирчала просмолена косичка. З собою він привіз моряцьку скриню. Кинувши батькові Джіма три-чотири золоті монети, він сказав, що перебуде в заїзді деякий час. Цілі дні цей чоловік сновигав берегом бухти або вибирався на скелі зі своєю підзорною трубою. Вечорами він сидів у світлиці й попивав ром. Щоразу, повернувшись з прогулянки, він запитував, чи не показувалися біля заїзду які-небудь моряки. Якось він попросив Джіма стежити, чи не йде до заїзду одноногий моряк, а за це пообіцяв дати кілька монет. Капітан, як усі його називали, часто любив співати пісню "П'ятнадцять хлопців на скрині мерця...". З його слів випливало, що він прожив усе життя серед найзапекліших розбишак, які будь-коли виходили в море. Капітан більше не платив за кімнату, а в Джімового батька не вистачало духу вимагати платню.

Коли батько Джіма був при смерті, приїхав доктор Лівсі. Оглянувши батька, він чекав у світлиці на коня. Капітан теж там був і саме затяг свою улюблену пісню. Лівсі сердито подивився на капітана й на хвилю урвав свою розмову зі старим садівником. Тим часом капітан, розпалившись від власного співу, гепнув кулаком по столу, що означало наказ мовчати. Та лікар говорив. Між Лівсі і капітаном почалася суперечка. Капітан витяг ножа, та лікар сказав, що він коли той не сховає зброї, його повісять після першої ж сесії їхнього виїзного суду, адже Лівсі був не тільки лікарем, але й місцевим суддею. Почувши це, капітан сидів уже тихенько.

РОЗДІЛ II

ЧОРНИЙ ПЕС З'ЯВЛЯЄТЬСЯ І ЗНИКАЄ

Зима була дуже холодна. Батькові Джіма ставало все гірше, тож вони з матір'ю самі доглядали заїзд. Одного січневого ранку капітан пішов зі своєю підзорною трубою на скелю, мати забарилася нагорі біля батька, а Джім готував на столі сніданок до приходу капітана. Раптом у заїзд зайшов якийсь блідий чоловік, на лівій руці якого бракувало двох пальців. Він почав випитувати хлопця, чи тут живе його приятель Білл. Виявилося, що капітан, це і є Білл. Джім сказав, що капітан пішов гуляти, але скоро повернеться на сніданок.

Коли Джім спробував вийти надвір, незнайомиць наказав вернутися. Помітивши, що Білл вертається, незнайомиць став за дверима і потягнув за собою хлопця. Джім збентежився і злякався. До кімнати вступив капітан, і незнайомиць гукнув: "Біллі!". Капітан злякався і промовив: "Чорний Пес!".

Чоловіки посідали за стіл і про щось сперечалися. Капітан щось заперечував, а Чорний Пес сказав: "Коли вже дійде до шибениці, то нехай на ній гойдаються всі". Чоловіки почали битися, капітан поранив Чорного Пса, і той втік. Білл сказав Джіму, що мусить забиратися звідси, але раптом впав на підлогу. У ту ж мить згори прибігла на підмогу мати. Вони з Джімом гадали, що капітан поранений. На щастя, у кімнату зайшов доктор Лівсі, що приїхав провідати батька. Він сказав, що капітана просто грець побив, бо він п'є занадто багато рому. Лівсі розтяв вену на руці капітана і пустив кров. Нарешті капітан розплющив очі. Тоді Лівсі попередив його, щоб не пив так багато, бо помре. Джім з матір'ю витягли капітана нагору й поклали в ліжку.

РОЗДІЛ III

ЧОРНИЙ ЗНАК

Опівдні Джім приніс капітанові холодного питва та ліки. Білл просив хоч чарочку рому. Хлопець попросив заплатити його батькові за проживання в заїзді, а потім приніс ром. Капітан випив і почав розповідати, що скоро отримає чорний знак, бо на його слід уже натрапили. Він говорив, що ті, хто послали Чорного Пса, ще гірші. Вони полюють на скриню, а коли з'являться тут, хай Джім мчить до Лівсі, щоб той накрив тут усю Флінтову зграю. Капітан розповів, що був у Флінта за першого помічника на судні, і лише він знає те місце. Хлопець спитав, що таке чорний знак, і дізнався, що це щось таке, як повістка на суд. Після цих слів капітан заснув.

Ввечері помер Джімов батько, тож хлопець зовсім забув про слова капітана. Наступного ранку капітан зійшов собі вниз і добряче напився, бо сам хазяйнував біля буфета.

На другий день після похорону Джім вийшов на поріг і побачив якогось сліпого, що намацував дорогу ключкою. Сліпий спитав, де він знаходиться, і Джім відповів, що біля заїзду "Адмірал Бенбов". Чоловік попросив провести його всередину. Та тільки хлопець взяв його за руку, як чоловік стис Джімову руку мов лещатами. Сліпий наказав вести його до капітана. Джім не міг втекти і мусив скоритися.

Хворий старий пірат, очманілий від рому, сидів у світлиці. Він навіть не зміг встати, коли зайшов сліпий і перекинув щось із своєї долоні в його. Потім незнайомий неймовірною для невидючого точністю й швидкістю вислизнув із світлиці надвір.

Капітан поглянув на те, що лежало у його руці і сказав: "О десятій годині! Лишилося шість годин. Ми ще їх ошалапутимо!" Він зірвався на ноги, але тут-таки похитнувся і схопився за горло. Капітан упав на підлогу і нагло помер від апоплексичного удару.

РОЗДІЛ IV

МОРЯЦЬКА СКРИНЯ

Джім розповів матері все, що знав. Стало ясно, що вони опинилися в скрутному й небезпечному становищі. Залишатися в заїзді було небезпечно. Джім з матір'ю вирішили шукати допомоги в сусідньому селищі. Дорога забрала в них небагато часу. Був уже вечір, по хатах засвітили свічки. Та ніхто не хотів піти з ними до "Адмірала Бенбова". Ім'я капітана Флінта, Джіму зовсім незнайоме, добре було відоме багатьом жителям селища і проймало їх справжнім жахом. Хтось бачив навіть невеличке суденце в затоці, що називається Кіттова Дірка. Тому навіть сама згадка про моряцьких товаришів капітана лякала їх до смерті. Наслухавшись селян, мати заявила, що не поступиться грішми, які належать її осиротілому синові. Вона вирішила вернутися і відкрити скриню. Усе, що зробили селяни, — це дали Джіму набитого пістоля на випадок нападу, а один юнак поїхав верхи до лікаря по збройну допомогу.

Джім з матір'ю вернулися в заїзд і замкнулися. Жінка дістала свічку, Джім зачинив віконниці. Вони обшукали капітана і на його шиї знайшли ключ від скрині. Зверху в скрині вони знайшли новий костюм. Під ним лежала всяка всячина: квадрант, бляшаний кухоль, кілька плиток тютюну, дві пари чудових пістолів, зливки чистого срібла, старовинний іспанський годинник, кілька дрібничок, два компаси і п'ять чи шість химерних вест-індських черепашок. Нижче лежав старий морський плащ, загорнутий у церату якийсь пакет, мабуть, з паперами, і полотняну торбинку, в якій були найрізноманітніші монети всяких країн і різного карбування. Мати хотіла відрахувати і забрати тільки те, що належало їй. Раптом вони почули стукіт сліпцевої ключки на замерзлій дорозі. Та сліпець не зміг відкрити замкнених дверей і пішов геть. Раптом з-за пагорба пролунав короткий приглушений посвист. Мати взяла те, що встигла відрахувати, Джім прихопив пакет з документами.

Вони прожогом вискочили на дорогу і почули покvapливий біг кількох чоловік. Озирнувшись, Джім з матір'ю побачили, що ватага суне до заїзду. Мати відчула, що зімліє, і попередила сина, щоб тікав. Вони були саме біля містка, і Джім допоміг матері, що ледве трималась на ногах, зійти вниз, до струмка, де вона й упала. Довелося зупинитись, бо хлопець не міг нести матір.

РОЗДІЛ V

КІНЕЦЬ СЛІПЦЯ

Джім виліз на відкриту місцину й сховався за кущем вербняку, звідки йому добре було видно ділянку дороги перед його будинком. Чоловік сім-вісім, між ними і сліпий жебрак, кинулись до заїзду. Сліпий, якого кликали П'ю, командував усіма. Йому крикнули, що Білл мертвий, скриня відкрита, гроші є. Та сліпий кричав, що потрібно знайти "Флінтове рукописьмо". Однак такого у скрині не було. Тоді П'ю крикнув, що папери вкрав хлопчисько з заїзду, і його треба шукати поблизу. Раптом розкотився

посвист. Котрийсь сказав, що це Дерк попереджує про небезпеку. Та П'ю не зважав, а кричав шукати папери, завдяки яким усі вони розбагатіють, як королі. Сліпий почав вимахувати ключкою на всі боки, і багатьом його товаришам добряче таки перепало. Почувся цокіт підків. Майже ту ж мить десь з-поза огорожі пролунав постріл з пістоля і блиснув вогник. Це, мабуть, було останнє попередження про небезпеку. Пірати враз сипнули врозтіч, а П'ю покинули напризволяще. Він побіг просто до рівчака над дорогою, а потім метнувся у другий бік — прямо під кінські копита. Вершник хотів був обминуть його, але не зміг.

Джім вискочив із схованки і розпізнав вершників митної служби. Чутки про якийсь двощогловик у Китовій Дірці дійшли до начальника митниці, і він вирушив уночі зі своїм загonom у тому напрямку.

П'ю було вбито, а Джімова мати невдовзі прийшла до пам'яті. Попри пережиті страхи вона й далі нарікала, що не встигла відрахувати до кінця своїх грошей. Тим часом містер Данс, начальник митниці, зі своїми вершниками подався до Кіттової Дірки. Та вітрильник уже встиг відплисти в море. Разом з начальником митниці хлопець повернувся до заїзду, де був страшений розгардіяш. Джім сказав, що пірати, напевно, шукали папери. Хлопець вирішив віддати їх докторові Лівсі, і Данс повіз хлопця до нього.

РОЗДІЛ VI

КАШТАНОВІ ПАПЕРИ

Доктора Лівсі не було вдома, бо він поїхав до сквайра. Містер Данс повіз Джіма туди. В особняку містера Трелоні служник провів Дансе і Джіма до бібліотеки. Там біля каміна сиділи, посмоктуючи люльки, доктор Лівсі та сквайр.

Начальник митниці переказав усі пригоди цього вечора, а обидва джентльмени уважно слухали. Нарешті містер Данс закінчив розповідь. Джім віддав лікарю Лівсі черганий пакет, але той не відкрив його, а спокійно поклав у кишеню свого сурдута. Начальника митниці відправили виконувати свої обов'язки, а Джіму дали повечеряти. З розмови лікаря і сквайра хлопець довідався, що Флінт — найкровожерніший пірат з усіх, що будь-коли плавали по морях. Сквайр вважав, що пірат мав багато грошей, і саме їх шукають ті пройдисвіти, що влаштували розгардіяш у заїзді. Містер Трелоні уже планував найняти судно, щоб шукати скарби пірата.

У присутності Джіма доктор Лівсі відкрив пакет з документами. Усередині були дві речі: зошит і запечатаний конверт. На першій сторінці зошита було кілька уривчастих слів. Тут знайшовся і той напис, що був витатуйований у капітана на руці: "Нехай щастить Біллі Бонсові". Були й інші написи. Сторінки зошита були заповнені якоюсь дивовижною бухгалтерією. З одного кінця рядка стояла дата, а з другого — сума, між датою і сумою стояло різне число хрестиків. Записи велися майже 20 років. Зафіксовані суми весь час зростали. А в самому кінці було підбито загальний підсумок і підписано: "Бонсова пайка". Доктор Лівсі нічого не зрозумів, але містер Трелоні пояснив, що це прибуткова книга пірата Біллі. Хрестиками позначено назви потоплених кораблів та пограбованих міст. Цифри означають частку цього розбишаки в загальній здобичі.

У конверті була карта якогось острова з позначенням довготи й широти, глибини моря біля берегів, з назвами пагорбів, заток та бухт і взагалі з описом усього того, що треба знати, аби безпечно підвести корабель до берега й об'якоритись. Острів своєю формою нагадував гладкого дракона навстоячки. На карті було позначено дві добре захищені від вітру гавані й гору в центрі острова, названу "Підзорна Труба". Крім того, на карті були різні додаткові позначки, зроблені пізніше. Найбільше впадали в око три хрестики червоним чорнилом: два у північній частині острова і один у південно-західній. Біля цього останнього хрестика почерком, дуже відмінним від капітанових карлючок, було написано: "Більша частина скарбу тут". На зворотному боці карти та сама рука додала ще деякі пояснення.

Сквайр заявив, що завтра рушає до Бристоля, щоб дістати найкраще судно і найдобірнішу команду на всю Англію. Джіма він візьме юнгою, Лівсі буде корабельним лікарем, а сам сквайр буде адміралом. Лікар погодився їхати, але попросив містера Трелоні тримати язика за зубами. Лікар, сквайр і Джім домовилися мовчати про їхню знахідку.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

ЧАСТИНА ДРУГА

КОРАБЕЛЬНИЙ КУХАР

РОЗДІЛ VII

Я ЇДУ ДО БРИСТОЛЯ

Поки вони готувалися до відплиття, минуло набагато більше часу, ніж гадав сквайр. Доктор Лівсі мусив поїхати до Лондона, знайти іншого лікаря, що заступив би його. Сквайр мав силу всяких клопотів у Бристолі. А Джім жив у його садибі майже як бранець під опікою старого доглядача дичини Тома Редрута. Хлопець багато годин просидів над картою і вивчив її до найменших подробиць.

Через кілька тижнів з Бристоля надійшов лист від містера Трелоні. Джім прочитав про такі важливі новини: судно з назвою "Еспаньйола" придбано й споряджено. Придбати його допоміг Блендлі, приятель сквайра. Джім відразу зрозумів, що сквайр розповів у Бристолі про скарби майже всім. Хлопець знав, що це не сподобається лікарю Лівсі. Містер Трелоні писав також про підбір команди. Якось на набережній сквайр зустрів старого моряка без ноги, який тримає шинок і знає усіх моряків у Бристолі. Той хотів найнятися хоч би й кухарем на яке-небудь судно, щоб знову піти в море. Звуть його Довгий Джон Сілвер. Сквайр найняв його за кухара.

Разом з Сілвером містер Трелоні за кілька днів дібрав команду справжніх моряків, страшенних відчайдухів. Довгий Джон навіть порадив позбутися двох із шести чи семи чоловік, що сквайр найняв передше.

Джон Трелоні згадував у листі і про капітана, якого знайшов Блендлі. Капітан здавався сквайру надто великим упертюхом. Довгий Джон Сілвер сам знайшов штурмана на ім'я Ерров.

Цей лист сильно схвилював Джіма. Наступного дня хлопець разом з Томом Редрутом вирушив до "Адмірала Бенбова", адже Джім хотів попрощатися з матір'ю перед дорогою. Жінка була у доброму здоров'ї і непоганому настрої. Сквайр на власні кошти полагодив усе поламане в заїзді, наново пофарбував стіни й вивіску, ще й додав деякі меблі. Він знайшов також хлопчину, що допомагав би жінці на час відсутності Джіма.

Наступного дня Джім з Редрутом сіли в поштовий диліжанс і поїхали до Бристоля. Хлопець спав усю дорогу, а коли прокинувся, був уже в Бристолі. Доктор Лівсі прибув ще вчора, і от уся команда була в зборі. Трелоні повідомив, що завтра вони відпливають.

РОЗДІЛ VIII

ПІД ВИВІСКОЮ "ПІДЗОРНА ТРУБА"

Коли Джім поснідав, сквайр попросив хлопця віднести записку Джонові Сілверу у шинок "Підзорна труба". Джім легко знайшов шинок з великою мідною підзорною трубою, намальованою на вивісці. У шинку за столиками сиділи переважно моряки. Поки Джім розглядався, з бічної кімнати вийшов чоловік, і з першого ж погляду хлопець здогадався, що то Довгий Джон. Ліва нога була в нього відтята по саме стегно; під лівою пахвою він тримав милицю і орудував нею на диво спритно. Був він дуже високий і міцний, з широким, наче окіст, обличчям.

Після перших слів про Довгого Джона в листі сквайра Джім потайдуші подумав, чи це не той самий одноногий моряк, якого так боявся капітан Білл. Та побачивши Довгого Джона, сумніви Джіма розвіялися. Хлопець вважав, що морський розбійник не такий, як цей охайний і привітний господар таверни.

Джим передав записку, і Сілвер дуже зрадів, що хлопець з'явився. Раптом якийсь відвідувач у дальньому кутку схопився з місця і шмигнув до дверей. Джім зразу ж упізнав, що то Чорний Пес, і спитав Сілвера, чи розказував йому сквайр про піратів. Сілвер сказав, що не знає цього чоловіка, але відправив за ним своїх помічників Гаррі і Бена, бо втікач не заплатив за випивку. Згодом Довгий Джон сказав, що той, що втік, часто заходив сюди з одним сліпим жебраком. Джім сказав, що знає сліпого: його звали П'ю.

Побачивши Чорного Пса в "Підзорній Трубі", Джімові давніші підозри знову ожили, і він тепер пильно придивлявся до кухара. Обидва захекані посланці повернулися й оголосили, що загубили сліди Чорного Пса в юрбі. Довгий Джон насварив їх, а потім сказав, що розповість капітану Трелоні про цю пригоду, бо справа ця серйозна.

Джим і Сілвер рушили до заїзду, де жив Трелоні. Кухар розповів сквайру і доктору Лівсі про пригоду у своєму шинку. Обидва джентльмени вельми шкодували, що Чорний Пес вислизнув. Коли Довгий Джон пішов, Лівсі сказав, що не дуже задоволений з більшості знахідок містера Трелоні, але Джон Сілвер йому до вподоби.

РОЗДІЛ IX

ПОРОХ І ЗБРОЯ

Джим, Трелоні і Лівсі пішли оглядати "Еспаньйолу", на якій завтра мали

відправлятися в плавання. Їх зустрів і привітав штурман Ерров, засмаглий старий моряк, з сережками у вухах і трохи косими очима.

Капітан Смоллет виявився чоловіком прискіпливим, усе на шхуні наче дратувало його. У каюті він пояснив Лівсі і Трелоні причини свого незадоволення. Йому не подобалася команда, яку знайшов Трелоні, бо навіть останній матрос на судні знає про мету подорожі більше, ніж він. Усі тільки й говорять про скарби, а він не відчуває ніякого потягу до такої роботи, тим паче, коли вона має бути секретною, а секрет уже розбазікали навіть папузі. Капітан попередив, що може розпочатися боротьба не на життя, а на смерть. Ерров теж не подобався капітану, бо занадто багато попускає команді і пиячить з матросами. Також капітан вважав, що порох і зброю треба складати не в носовій частині судна, а під каютою Трелоні. А сам сквайр мав би поселити найближчих друзів поруч зі своєю каютою, а не на носовій частині. До цього всього капітан додав, що кожен матрос знає про якусь карту і навіть точно може вказати координати острова зі скарбами. Джим і Лівсі зрозуміли, що сквайр розбазікав усім про скарби. Лікар добре зрозумів капітана, який просто хотів, щоб не розголошували справи й розмістили охорону з надійних людей у кормовій частині судна біля складу зброї та пороху. Інакше кажучи, капітан боявся заколоту, бо відповідав за життя кожної людини на борту.

Після побажань капітана на шхуні усе переобладнали. На кормі, ближче до середини, було упоряджено шість кают. Спершу ці каюти призначалися для капітана, Еррова, Гантера, Джойса, лікаря і сквайра. Потім дві з них віддали Джімові й Редрутові, а містер Ерров і капітан мали спати в тамбурі над міжпалубним переходом. Коли порох переносили, з'явився Довгий Джон і почав сварити матросів, навіщо вони це роблять. Та капітан сказав, що це його наказ, а кухара відправив на його місце, у камбуз. Потім капітан гримнув на Джіма і відправив допомагати Джону. Хлопець пройнявся до капітана найглибшою зневагою.

РОЗДІЛ X

ПЛАВАННЯ

Цілу ніч усі на шхуні працювали, а на світанку підняли якір. Довгий Джон, якого ще називали Тулуб, на radoщах утнув пісню:

"П'ятнадцять хлопців на скрині мерця..."

А вся команда враз підхопила хором:

"Йо-го-го, ще й пляшечка рому!"

Джим відразу згадав, що цю саму пісню часто співав покійний капітан Білл.

"Еспаньйола" вирушила в плавання до Острова Скарбів. Подорож виявилася дуже вдатною. Але все-таки дорогою до Острова Скарбів сталися дві чи три події, про які варто сказати. Насамперед містер Ерров показав себе навіть гіршим, ніж побоювався капітан. Він часто пиячив, і ніхто не знав, звідки він бере спиртні напої. Ясно було, що як він не кине пити, то довго не протягне. Тим-то ніхто особливо не здивувався й не зажурився, коли однієї темної буряної ночі він зник з корабля, і ніхто його вже більш не бачив. Капітан вважав, що Ерров впав за борт. Боцман Джоб Ендерсон почав

виконувати обов'язки штурмана.

Досвідченим, вправним, але й хитрим був стерничий Ізреел Гендс, який при потребі міг виконувати майже будь-яку роботу на судні. Він дуже приятелював з Довгим Джоном Сілвером. Сам Джон дуже добре справлявся зі всіма обов'язками, хоч мав лиш одну ногу. Вся команда поважала його і навіть слухалася. Сілвер вмів гарно говорити і кожному вмів прислужитися. З Джімом він завжди був ласкавий. Хлопець часто заходив до нього в камбуз, де було дуже охайно й чисто. Там висіла клітка з папугою, якого звали Капітан Флінт. Папуга часто торохтів: "Піастри! Піастри! Піастри!". Джон говорив, що папуга дуже старий і встиг всюди побувати.

Тим часом сквайр і капітан Смоллет усе ще ставились один до одного дуже холодно. Сквайр дуже потурав команді. Хлопцям часто виставляли подвійну порцію грогу, пригощали пудингом, на палубі завжди стояла відкрита діжка з яблуками, щоб кожен охочий міг поласувати, коли йому заманеться. Капітан говорив, що це тільки розбещує команду.

Одного вечора Джіму перед сном закортіло яблука. Він вибіг на палубу. Хлопцеві довелось залізти в діжку, щоб намацати на дні одне-однісіньке яблуко. Присівши там у темряві, заколисаний плюскотом води й розміреним погойдуванням судна, він мало не заснув. Аж раптом діжка хитнулася, бо хтось сперся на неї і важко сів на палубу. Джім хотів уже вилізти, але той чоловік заговорив. То був Сілвер.

РОЗДІЛ XI

ЩО Я ПОЧУВ, СИДЯЧИ В ДІЖЦІ З-ПІД ЯБЛУК

Довгий Джон говорив, що у капітана Флінта він був старшим матросом, а свої ноги збувся у тій самій баталії, де старий П'ю збувся своїх баньок. Наймолодший з матросів (Джим впізнав його голос) похвалив Флінта. Джон похвалився, що всі свої гроші, роздобуті у плаваннях, він зберігає у банку, бо головне тут заощадити, а не тринькати гроші, як П'ю, що останні роки аж мусив жебрати.

Довгий Джо говорив про піратів, називаючи їх джентльменами фортуни. Він хвалився, що коли повернеться з цього рейсу, то заживе як справжній джентльмен. До Бристоля не поткнеться, бо його жінка уже зняла в банку усі гроші і чекає в домовленому місці. Молодий матрос, якого звали Дік, спитав, чи можна довіряти жінкам, і Джон відповів, що його обдурити не так легко. Його боявся сам Флінт! Тоді Дік дав руку Джону і сказав, що стає на його бік.

Тепер Джім зрозумів, що Джон спокусив чесного матроса стати на бік піратів. Раптом заговорив Ізреел Гендс. Він питав, чому Джон тягне час, адже усім остогид капітан Смоллет. Та Довгий Джон відповів, що капітан потрібен, бо веде судно, куди треба. Поки що потрібні і сквайр з лікарем, які мають карту. Але коли скарби будуть знайдені, а судно відправлятиметься назад, можна усіх позбутися. Джім почув, як Сілвер говорив, що хоче власними руками скрутити голову Трелоні.

Раптом Джону захотілося яблука і він наказав Діку дістати одне. На щастя, Гендс запропонував випити рому. Тоді Сілвер дав Діку ключ і відправив по ром. Джім мимоволі згадав у ту мить Еррова й зрозумів, звідки він діставав спиртне, що звело його

зі світу.

Тільки-но Дік пішов, Ізреел почав щось тихо говорити на вухо Сілверові. Джім зрозумів, що ще не вся команда перейшла на бік піратів, серед команди ще лишалися вірні люди. Коли Дік повернувся, всі троє по черзі сьорбнули з кухля. Зійшов місяць, посвітлішало, і раптом вахтовий закричав: "Земля!".

РОЗДІЛ XII

ВОЄННА РАДА

На палубі зчинилася метушня, і Джім непомітно вислизнув з діжки. На південному заході бовваніли два невеличкі горби за пару миль один від одного, а за ними третій, трохи вищий. "Еспаньйола" почала наближатись до острова. Капітан спитав, чи хтось з матросів бачив цю землю раніше. Сілвер відповів, що брав тут прісну воду, коли був за кухара на купецькому судні. Він сказав, що стати на якір зручніше з півдня, за Островом Кістяка. Джон розповів, що на острові є три гори: Фок, Грот і Бізань. Але Грот звичайно звано Підзорною Трубою. Раптом капітан витяг карту острова. Очі в Довгого Джона зблиснули від радості, але це була не та карта, а точна її копія без червоних хрестиків і писаних нотаток.

Коли всі розійшлися, Джім підійшов до лікаря і тихо сказав, що є жахливі новини. Невдовзі капітан віддав наказ Джобові Ендерсону викликати всю команду на палубу і пригостити грогом. А тим часом капітан, лікар і сквайр пішли вниз.

Джіма Гокінса викликали до каюти. Хлопець відразу ж переповів трьом джентльменам усю Сілверову розмову. Ніхто не перебивав Джіма, поки він не скінчив. Потім його посадили за стіл, дали вина та родзинок і випили за його здоров'я, щастя й хоробрість. Сквайр визнав свою помилку перед капітаном. Тепер містер Смоллет вирішував, що робити далі. Він радив продовжити те, що почали, бо відступати не можна. Принаймні до того моменту, як знайдуть скарби, у них ще є час, а між командою треба знайти вірних людей. Враховуючи Джіма Гокінса, таких людей було семеро з двадцяти шести чоловік команди.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

ЧАСТИНА ТРЕТЯ

МОЇ ПРИГОДИ НА БЕРЕЗІ

РОЗДІЛ XIII

ЯК ПОЧАЛИСЯ МОЇ ПРИГОДИ НА БЕРЕЗІ

Зранку шхуна стояла всього за пів милі від берега острова. Більшу частину поверхні острова покривав сіруватий ліс. Джімові острів здавався однобарвним і похмурым. Горби випиналися серед лісу гострим голим скеляччям. Схили Підзорної Труби були стрімкі, а верхівка зрізана.

Команда мала багато роботи. Довелося спустити шлюпки, протягти шхуну на буксирі три-чотири милі, обігнути мис і ввести її у вузьку протоку за Островом Кістяка. Матроси сердито бурчали за працею і неохоче виконували накази. Довгий Джон весь

час стояв біля стерника і підказував, кудю вести корабель. Він знав протоку, як власну долоню.

Вони зупинилися на тому місці, яке на карті було позначене якорем. У повітрі чувся якийсь особливий, гнилотний запах. Лікар Лівсі пригнувся і говорив, що тут є пропасниця.

Матроси поводитися погано, Джім розумів, що назріває заколот. Але Довгий Джон показував якнайкращий приклад іншим. Він сам себе перевершував послужливістю й чемністю.

Лівсі, капітан, сквайр і Джім зібралися в каюті на раду. Капітан говорив, що назріває бунт, але Довгий Джон не хоче, щоб бунтували завчасно. Тому треба дозволити команді поїхати сьогодні надвечір на берег. Якщо поїдуть усі, можна захопити судно. Якщо ніхто не поїде — треба замкнутися в каюті й нехай Бог боронить правих. Якщо ж на берег поїде тільки частина команди, то Сілвер привезе їх назад слухняними. На тому й погодилися. Усім певним людям дали набиті пістолі. Коли про план дізналися Гантер, Джойс й Редрут, вони були, на подив, не дуже вражені й сприйняли новину досить спокійно. Після цього капітан вийшов на палубу і запропонував команді прогулятися на берег. За пів години до заходу сонця капітан пообіцяв дати сигнал з гармати, щоб матроси поверталися.

Похмурість матросів відразу де й поділася. Капітан призначив Сілвера за головного. Все було ясно, як день. Сілвер був тепер капітаном, і заколотницька команда слухала тільки його. Шестеро матросів лишалися на судні, а решта тринадцятеро, включаючи й Сілвера, почали сідати в шлюпки. Ясно було, що захопити корабель не пощастить, оскільки Сілвер залишив на ньому шістьох чоловік. Тож Джім вирішив поїхати на берег. Ніхто не звернув на нього уваги. Але Сілвер, який сидів у другій шлюпці, гукнув до хлопця, щоб пересвідчитись, чи це справді він. Отоді Джім пошкодував, що поїхав. Як тільки він дістався на берег, то кинувся між дерев і побіг. Сілвер кликав хлопця, але той навіть не обертався.

РОЗДІЛ XIV

ПЕРШИЙ УДАР

Пройшовши крізь мокровину, Джім вийшов на пагористу піщану місцину. Острів був безлюдний. Матроси лишилися далеко позаду. Потрапивши у якусь хашу, Джім зрозумів, що хтось зі шхуни бреде через болото. Невдовзі він почув звіддалеки голос Сілвера. Він переконував свого супутника, одного матроса на ім'я Том, перейти на бік піратів. Том відмовлявся. Раптом звідкись почувся передсмертний зойк людини. Том здригнувся, але Сілвер навіть оком не змигнув. Він сказав, що це вбили Елена, який не хотів бути з піратами за одно. Том сказав, що не зрадить свій обов'язок. Хоробрий моряк обернувся і рушив до берега, але Джон спершу прибав його своєю милицею, а потім вбив ножом.

Далі Джім нічого не бачив, бо знепритомнів. Коли хлопець прийшов до тями, Джон досі стояв над тілом. Він витяг свистка й кілька разів переливчасто свиснув. Не гаючи більше ні хвилини, Джім гайнув у ліс. Він біг усе далі, не помічаючи місцевості, і

незабаром опинився біля підніжжя невисокого пагорба з двома шпилями.

РОЗДІЛ XV

ЛЮДИНА З ОСТРОВА

Раптом хлопець побачив когось схожого на людину. Джім так налякався, що побіг у напрямі до шлюпок. Однак дивна істота побігла поперед нього. Хлопець нарешті згадав, що має пістоля. У серці ожила мужність, і Джім рішуче подався назустріч дикому островикові. Чоловік бухнув навколішки й благально простяг вперед руки. Джім спитав, хто він такий. Той хрипким і скреготливим голосом відповів: "Бен Ган". Він розповів, що вже 3 роки живе на цьому острові сам і не балакав з жодною християнською душею. Його висадили тут пірати. Він годується тут козлятиною, ягодами та устрицями. Бен дуже каювся, що жив раніше не по-християнськи, і сумував за матір'ю. Джім розповів про всю ситуацію на судні, яким прибув сюди. Дізнавшись, що Довгий Джон теж тут, Бен сказав, що йому капець. Але відлюдник запропонував свою допомогу, правда, він попросив, щоб сквайр дав йому хоча б тисячу фунтів зі скарбу і відвіз на батьківщину. Джім пообіцяв, що так і буде. Тоді Бен розповів, що був матросом у Флінта, коли він закопував скарби. Бен тоді був на судні, а Флінт вбив на березі усіх шістьох матросів, які помагали копати. Біллі Бонс був тоді за штурмана, а Довгий Джон за старшого матроса. А за три роки Бен вже плавав на іншому судні. І коли судно підійшло до цього острова, Бен запропонував матросам пошукати скарби Флінта. Та як вони не шукали, нічого не знайшли. Тоді матроси вернулися на судно, а Бена кинули напризволяще. Тепер він просив Джіма розказати все це сквайру і натякнути, що він тут часу не гаяв і шукав скарби.

Бен розповів, що має саморобний човен, схований під білою скелею. Як не буде іншого способу, можна спробувати добратися ним до шхуни. Над островом лунко прогримів гарматний постріл, хоч до заходу сонця лишалася ще година чи й дві. Джім подумав, що почався бій. Хлопець прожогом гайнув до стоянки шхуни, забувши всі свої страхи. Обіч нього біг островик. На бігу він усе торочив, хоч не мав від хлопця жодної відповіді. Після гарматного пострілу довший час було тихо, а тоді почувся випал з рушниць.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

ЧАСТИНА ЧЕТВЕРТА

ЧАСТОКІЛ

РОЗДІЛ XVI

ДАЛІ РОЗПОВІДЬ ВЕДЕ ЛІКАР: ЯК БУЛО ПОКИНУТО СУДНО

Коли матроси і Довгий Джон поплили до берега, капітан, сквайр і лікар обговорювали в каюті, що робити. Якби хоч легкий вітерець, вони напали б несподівано на шістьох заколотників, які лишалися на судні, знялися б з якоря і вийшли в море. Але стояв цілковитий штиль. Та ще мало того, Гантер повідомив, що Джім Гокінс поплив з матросами на острів.

Чоловіки вийшли на палубу, де сиділи шестеро пройдисвітів. Дві причалені шлюпки було видно на березі коло гирла якоїсь річки, і в кожній вартував матрос. Лівсі з Гантером вирішили пливти невеличким човном на розвідини. Помітивши їх, матроси, що стерегли шлюпки, очевидно, щось запідозрили. Та вони не повідомили Сілвера, бо мали вказівки не відходити від шлюпок.

Прибувши на берег, Лівсі вискочив з човна й щодуху побіг у напрямку частоколу. Це була суцільна огорожа із паль. Ось як виглядала та місцина: майже на вершині пагорба було джерело чистої води, а біля нього стояла добряча рублена будівля чоловік на сорок. Навколо було розчищено широку ділянку, огорожену частоколом у шість футів заввишки, без будь-якої хвіртки чи іншого входу. Маючи добрих вартових і достатній запас провіанту, звідси можна відбивати напад цілого полку.

Раптом над островом розлігся передсмертний людський зойк. Лікар Лівсі подумав, що загинув Джим.

Гантер і лікар повернулися човником на борт шхуни. Сквайр був схвилюваний і з гіркотою думав про те, на яку небезпеку наразив усіх своїх друзів. У Лівсі виник план. Старого Редрута вони поставили в проході між каютою і баком, озброївши мушкетами та ще давши матрац для захисту. Гантер підвів човна до кормового віконця, і Лівсі з Джойсом заходилися вантажити туди порох, мушкети, сухарі, солонину, барильце з бренді й медичну валізку лікаря. Тим часом сквайр з капітаном вийшли на палубу. Капітан попередив стерничого, що має зброю, тому коли той подасть хоч який сигнал, його буде вбито на місці. Бунтівники спершу сторопіли, а потім кинулися униз, щоб через носову частину судна напасти із тилу. Та там вони зустріли Редрута з мушкетами. Отож пірати завернули назад і десь поховалися й припинили.

Маленька шлюпка була навантажена, і Лівсі з Джойсом щодуху погнали до острова. Друга поїздка дуже збентежила двох матросів на березі. Один з них побіг на острів. Гантер і Лівсі розвантажили човна. Потім, залишивши там для охорони Джойса — самого, але зате з шістьма мушкетами, — Лівсі з Гантером повернули до шлюпки й знову навантажились. У такий спосіб, працюючи без перепочинку, вони перетягли весь вантаж. Джойс і Гантер засіли у блокгаузі, а Лівсі поплив назад до "Еспаньйоли".

Ніхто з бунтівників на березі не мав мушкета, тож возити вантаж було безпечно. Сквайр уже чекав на Лівсі біля кормового віконця. Вони знову почали завантажувати човна солониною, порохом, сухарями, взяли також по одному мушкету й кортику для лікаря, сквайра, Редрута й капітана. Саме тоді почався відплив, тож не можна було баритися. Редрут залишив свого поста в проході й теж скочив до човна. До них приєднався капітан Смоллет і ще один матрос, Ейбрегем Грей. Цього матроса капітан переконав перейти на їхній бік.

РОЗДІЛ XVII

РОЗПОВІДЬ ВЕДЕ ЛІКАР: ОСТАННІЙ ПЕРЕЇЗД ЧОВНОМ

Цей п'ятий переїзд дуже відрізнявся від усіх інших, бо маленька шлюпка була страшенно перевантажена. Та ще гірше було те, що течія відносила човен убік від того місця за виступом берега, куди вони мали причалити. Раптом капітан згадав, що на

шхуні залишилась гармата. Втікачі побачили, що п'ятеро бунтівників вовтузяться тепер біля неї. Трелоні взяв мушкета і вистрелив у піратів, цілячись у Гендса. Але пірат нахилився, і куля поцілила його товариша. Тим часом від берега відчалила одна з двох шлюпок, щоб наздоганяти капітана з друзями. Тут гримнув зі шхуни гарматний постріл, той самий, що його почув Джім. Ядро просвистіло над головами Лівсі та інших чоловіків у човнику. Після гарматного пострілу їхній човен поволі пішов під воду. Лівсі з капітаном щасливо стали на дно один проти одного — глибина тут була всього три фути. А решта троє беркицьнулися головою вниз і повіринали, відпльовуючись і відсапуючись. Вони дісталися до берега, але загинули всі їхні припаси, і тільки два мушкети не підмокли. До цього всього з лісу, вже зовсім недалеко, почулися людські голоси. Кинувши напризволяще шлюпку з доброю половиною пороху й харчів, Лівсі з друзями побігли на берег.

РОЗДІЛ XVIII

РОЗПОВІДЬ ВЕДЕ ЛІКАР: КІНЕЦЬ БОЇВ ПЕРШОГО ДНЯ

Капітан віддав Трелоні свою рушницю, бо той добре стріляв. Вони дісталися узлісся й побачили частокіл просто перед себе. Раптом семеро бунтівників з боцманом Джобом Ендерсоном на чолі вискочили з заростей. Побачивши втікачів, вони розгублено зупинились. Друзі вистрелили, один пірат упав, решта поспіхом чкурнули до лісу. Та несподівано з кущів пролунав пістольний постріл, бідолашний Том Редрут поточився й упав на землю. Сквайр і Лівсі відповіли на постріл, але стріляти довелося навмання. Лівсі зрозумів, що Тома не вдасться врятувати. Пірати відступили, друзі перетягли Тома через частокіл і занесли до блокгаузу. І ось тепер цей неговіркий старий і вірний служник помирав у друзів на очах. Сквайр упав перед ним навколішки і просив пробачення за те, що взяв його в подорож. Тим часом капітан розшукав ошкурену соснову жердину і підняв на ній прапор. Коли Том помер, капітан накрив його другим прапором. Зробивши підрахунки, капітан сказав Лівсі, що пороху й куль досить, але харчів мало.

В цю мить високо над дахом блокгаузу з ревом і свистом пролетіло ядро, впавши десь оддалік у лісі. Почалось бомбардування. Сквайр сказав, що зі шхуни зовсім не видно будівлі, отже пірати ціляють у прапор. Та капітан навіть слухати не хотів, щоб спустити його.

Бомбардування тривало весь вечір, але ніякої шкоди не наробило. Коли відплив посилювався, капітан викликав охочих піти і позбирати запаси, які потонули. Та виявилося, що пірати прибули туди перші і витягували припаси. Сілвер стояв на кормі й командував. І кожен з них був тепер озброєний мушкетом.

Згодом капітан занотував усіх, хто не зрадив свій обов'язок. Отож, у блокгаузі були: Александер Смоллет — капітан, Девід Лівсі — корабельний лікар, Ейбрегем Грей — тесля, Джон Трелоні — власник корабля, Джон Гантер і Річард Джойс — челядники власника корабля. Останнім з глибини острова прибіг Джім Гокінс.

РОЗДІЛ XIX

ЗНОВУ РОЗПОВІДАЄ ДЖІМ ГОКІНС: ЗАЛОГА В БЛОКГАУЗІ

Перед тим, як потрапити до блокгаузу, Джім біг з Беном, і вони побачили британський прапор. Бен сказав, що там точно Джімові друзі, бо Сілвер підняв би піратського прапора. Та островика неможливо було заманити туди, бо спершу він хотів отримати слово сквайра. Якщо Трелоні дасть слово, то Бена могли б знайти на тому самому місці, де Джім знайшов його сьогодні. Також Бен дуже просив, не виказувати його Сілверу, якщо Джім зустріне пірата.

Поки тривав гарматний обстріл, Джім перебігав від одного захистку до іншого. Над "Еспаньйолю" уже маяв "Веселий Роджер" — чорний піратський прапор. Біля гирла річки між дерев палало велике вогнище, а від берега до шхуни й назад безупинно сновигала шлюпка. З голосів матросів було знати, що вони встигли покуштувати рому.

Невдовзі Джіма дуже радо зустріли друзі. Розповівши їм про свої пригоди, хлопець оглянув блокгауз. Стіни, дах, підлога — все було складено з необтесаної соснини. До дверей вів ґанок, під яким дзюрчав невеличкий струмок, що стікав у штучний басейн. Усередині будівлі було порожньо, тільки в одному кутку стояла жарівня.

Капітан Смоллет скликав усіх і розподілив на дві вахти. До однієї потрапили лікар, Ґрей і Джім, а до другої — сквайр, Гантер і Джойс. Двоє пішли в ліс по дрова, а двоє копали могилу для Редрута. Лікареві приділили бути за кухаря.

Джим розповідав Лівсі про Бен Ґана. Хлопець вважав, що той чоловік не сповна розуму. Лікар мав схований кусень пармезану — поживного італійського сиру, і хотів віддати його Бенові, адже той говорив Джіму, що нічого так не прагне, як шматочок сиру.

Перед вечерею старого Тома поховали. Повечерявши, лікар і капітан зібралися в кутку на нараду. Єдиною надією залишалося перебити якомога більше піратів і змусити їх або здатись, або відпливти на "Еспаньйолі" в чисте море. З дев'ятнадцятих їх уже лишилося тільки п'ятнадцятеро, причому двоє з них поранені. Друзі вирішили вбивати піратів при першій нагоді. Крім того, у них були ще два надійних спільники: ром і підсоння. Пірати багато пили та ще й отаборилися біля болота, і лікар вважав, що не мине й тижня, як половина з них захворіє на пропасницю.

Зранку Джім прокинувся від несподіваного галасу й крику, бо Сілвер з білим прапором наближався до частоколу.

РОЗДІЛ XX

СІЛВЕР-ПАРЛАМЕНТЕР

І справді, за частоколом зупинилося двоє чоловік. Один з них розмахував білою ганчіркою, а другий, Сілвер, спокійно стояв поруч. Капітан наказав усім не виходити, бо вважав, що тут якийсь підступ. Він розставив усіх на пости, а сам крикнув піратам, чого вони хочуть. Виявилося, що Сілвер хоче укласти перемир'я на шхуні. Довгий Джон говорив, що хлопці обрали його за капітана після дезертирства Смоллета та інших.

Отримавши від капітана запевнення, що його не вб'ють, Сілвер переліз через частокіл і підійшов до Смоллета. Пірат мав на собі найкраще своє вбрання: довгий, до колін, синій сурдут, усипаний мідними ґудзиками, і зсунуту на потилицю трикутку, обшиту тонким мереживом.

Сілвер і Смоллет почали перемови. Довгий Джон намагався поводитися якомога люб'язніше. Його умови були такі: Смоллет з друзями повинні віддати йому карту і перестати стріляти в моряків. Якщо вони це зроблять, пірати заберуть їх на шхуну і висадять десь, або залишать тут, на острові. Харчами пірати поділяться нарівно.

Капітан Смоллет пригрозив усім піратам шибеницею і сказав, що скарбів вони все одно не знайдуть, а втекти на шхуні не зможуть, бо серед них нема нікого, хто міг би її вести.

Після промови капітана обличчя Сілверове побагровіло, в очах його спалахнула лють. Пірат сплюнув у струмок і пообіцяв, що за годину знищить цей старий блокгауз. Кленучи усіх останніми словами, Сілвер пошкутильгав схилом униз до частоколу; кілька разів пробував він перелізти через нього, та все зривався, аж поки врешті йому допоміг чоловік з білим прапором, і за хвилику по тому вони зникли серед дерев.

РОЗДІЛ XXI

АТАКА

Тільки-но Сілвер зник, капітан побачив, що на своєму посту стоїть лише Ґрей. Тоді друзі вперше побачили капітана таким розгніваним. Згодом він сказав, що впевнений у своїй перемозі, бо вони мають укріплення. Друзі почали готуватися до захисту. На сімох чоловік вони мали 20 мушкетів. Капітан розставив усіх з різних боків. Сам капітан і Джим мали набивати мушкети, бо стрільці з них були погані.

Десь через годину Джойс просунув мушкета в стрільницю і пальнув. Тоді з лісу навсібіч знялася запекла стрілянина. Коли ж розвіявся порохований дим, навколо частоколу й у лісі стало знову тихо й порожньо. Згодом з півночі розлігся гучний крик, і невеличкий гурт піратів вискочив з лісу й побіг прямо до частоколу. Ту саму мить із заростей знов заторохкотіли постріли, і одна куля, влетівши в двері, розстрошила лікарів мушкет. Нападники швидко подерлися через частокіл. Сквайр і Ґрей стріляли раз за разом. Троє з нападників упали: один у загороду, а двоє — по той бік. Двоє лежали на землі, один утік, але чотирьом таки пощастило перелізти через частокіл всередину. Решта піратів — сім чи вісім чоловік, що засіли в хащах, безугаву обстрілювали блокгауз.

Четверо нападників з вереском кинулися до блокгаузу. Один з піратів, ухопивши за цівку Гантерів мушкет, вирвав його і так стусонув Гантера кольбою, що сердега непритомний упав на підлогу. Ще один пірат зненацька з'явився у дверях і замахнувся кортиком на лікаря. Капітан крикнув, щоб друзі вибігали надвір і озброювалися кортиками.

Джим схопив кортика і вискочив з дверей на денне світло. Перед його очима лікар гнав схилом того пірата, що на нього напав, і завдав втікачеві рану в обличчя. Раптом Джим наскочив на Ендерсона. Той голосно вереснув, і кортик його зблиснув на сонці. Ухиляючись від удару, Джим спіткнувся на сипкому піску і покотився сторчголов з пагорба. Коли він вибігав з блокгаузу, то побачив, що перемога все-таки за капітаном Смоллетом.

За хвилику нападницький гурт зник і біля блокгаузу лишилося лежати п'ятеро

піратів: четверо по цей бік огорожі й один ззовні. Та перемога дорого коштувала, бо Гантер лежав непритомний біля своєї стрільниці; у Джойса була прострелена голова, і він уже не ворухився. А посеред приміщення сквайр підтримував капітана, якого поранили. Та все одно капітан радів: тепер їх було четверо проти дев'яти піратів. Насправді піратів на цей час лишилося тільки вісім чоловік, бо матрос, якого містер Трелоні підстрелив на борту шхуни, помер від рани того ж таки вечора.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

ЧАСТИНА П'ЯТА

МОЇ ПРИГОДИ НА МОРІ

РОЗДІЛ XXII

ЯК ПОЧАЛИСЯ МОЇ ПРИГОДИ НА МОРІ

Заколотники не поверталися і навіть припинили стрілянину з лісу. Друзі могли спокійно перев'язати поранених та приготувати обід. Поранений пірат помер під час операції, а Гантер віддав Богові душу вночі. Щодо капітана, то рани не загрожували його життю.

Пообідавши, сквайр із лікарем про щось порадилися. Потім Лівсі озброївся, поклав у кишеню карту і, перелізши через частокіл з північного боку, швидко подався до лісу. Джім подумав, що лікар пішов на побачення з Беном Ґаном.

Згодом Джім напхав сухарями обидві кишені куртки, прихопив два пістолі, бо надумав дістатися до того місця, де схований човен Бена Ґана. Знаючи, що його не відпустять, Джім утік. Нагода випала, коли сквайр і Ґрей взялися перебинтовувати капітана.

Джим попрямував до східного берега острова, щоб далі йти з того боку коси, який виходив до моря і де його не могли побачити зі шхуни в бухті. Хлопець побачив біля шхуни шлюпку, на якій був Сілвер. Він залишив на шхуні двох піратів, в одного був на голові червоний ковпак.

Почало швидко смеркати. Була вже майже ніч, коли Джім добрався до білої скелі на косі. Під скелею виявилась малопомітна невеличка западина, поросла зеленим мохом. У глибині западини видніло маленьке шатро з козячих шкур. Джім заліз у западину, підняв край шатра й побачив там Бен-Ґанового човна. Це була кривобока рама, обшита козячими шкурами, хутом усередину. Джім ледве вміщався в цьому човнику. У ньому була вузька лавочка для весляра й опора для ніг, лежало там і невеличке весельце.

Джим міг вернутися до блокаузу, але у нього виник інший план. Він надумав підплисти вночі до "Еспаньйоли" й перерізати якірну линву, щоб течія десь викинула судно на берег. Джім був певен, що заколотники після сьогоднішньої невдачі тільки й мріють знятися з якоря і вийти в море. Цьому й слід було перешкодити.

РОЗДІЛ XXIII

У ХВИЛЯХ ВІДПЛИВУ

Човник виявився легким і рухливим, але zarazом він був до того примхливий та хисткий, що кермувати його було просто несила. На щастя, течія підхопила Джіма й понесла в тому напрямку, де була "Еспаньйола". Хлопець опинився біля якірної линви, за яку й ухопився. Поки линва була сильно натягнута, Джім не наважувався різати, бо його могло вдарити. Коли вітер змінив напрям і шквал посунув "Еспаньйолу" проти течії, Джім вихопив з кишені ножа і почав різати. Із каюти лунали голоси, і хлопець прислухався. Там були Ізреел Гендс і пірат в червоному ковпаку. Обидва, судячи з голосів, були добряче п'яні й запекло сварилися.

Коли шхуна попливла за течією, човник Джіма потягло слідом. Та йому пощастило таки відштовхнутися від небезпечного сусіди, але в останню мить йому попався в руки кінець кодоли, що звисав з корми. Джім одразу ж ухопився за нього, мабуть, інстинктивно. Йому раптом закортіло заглянути у віконце каюти. Гендс та його товариш зчепилися врукопаш і душили один одного за горло. Вони навіть не помітили, що шхуна пливе.

Течія завершила під прямим кутом, тягнучи за собою і важку шхуну, і хиткого човника. Шхуна поплила в чисте море. Нараз вона круто повернула градусів на двадцять, і Джім почув вигуки на борту. Хлопець подумав, що пірати припинили бійку, відчувши спільну небезпеку. Джім ліг на дно свого мізерного човника і здався на волю Божу. Вийшовши з протоки, шхуна мала попасти в смугу ревучих бурунів, і хлопець міг загинути. Так він пролежав не одну годину і навіть заснув.

РОЗДІЛ XXIV

ЧОВНИКОМ ПО МОРЮ

Коли Джім прокинувся, був уже ясний день, і човник плів уздовж південно-західного берега Острова Скарбів. Хлопець уже хотів взяти весло й прямувати в тому напрямку, але між нагромадженням скеляччям вирували й пінилися буруни, тож плити туди було небезпечно. Також Джім боявся морських левів, бо ще ніколи не бачив цих тварин.

Джім вирішив проминути Буксирну Голову і приберегти сили на той час, коли спробує причалити до Лісистого мису, який здавався трохи привітнішим. Хлопець набрався сміливості й підвівсь у човні, щоб спробувати веслувати. Але на ході його прикро давалося взнаки навіть найменше порушення рівноваги. Наляканий і весь мокрий, Джім знову ліг на дно, а човник, здавалося, тут-таки ж опам'ятався і знов безпечно помчав між хвиль. Джім зрозумів, що треба спокійно лежати й не порушувати рівноваги. Зрозумів також, що можна спустити весло за борт і при слушній нагоді, коли буде рівніша місцина, трохи й повеслувати до берега. Так він і зробив. Хлопець хотів пити і був стомлений, але течія стрімко пронесла його повз мис. Перед ним знов розляглося безкрає море, а менш ніж за пів милі попереду була "Еспаньйола" з розпущеними вітрилами. Та судном зовсім не керували, і шхуна повертала в різні боки. Джім не міг зрозуміти, куди ж поділися пірати. Він вирішив потрапити на борт і повернути "Еспаньйолу" капітанові Смоллету.

Джім швидко наздоганяв шхуну. На палубі таки не видно було ні душі. Коли прова

шхуни нахилилася над сусідньою, а бушприт завис над головою Джіма, він схопився на ноги й підстрибнув, зануливши човника у воду. Йому стало ясно, що шхуна потопила човника і що відступати вже нікуди.

РОЗДІЛ XXV

Я СПУСКАЮ "ВЕСЕЛОГО РОДЖЕРА"

Джім побачив на кормі двох піратів. Один з них, у червоному ковпаку, нерухомо простерся на спині, розкинувши руки. Другий, Ізреел Гендс, сидів, голова його спадала на груди, а руки безсило лежали на палубі. Шхуна тим часом басувала й присідала, мов норовистий кінь. Вітрила надималися то в один галс, то в інший, а щогла аж стогнала, коли грот перехилився з боку на бік.

Біля піратів на палубі були темні плями крові. Гендс ворухнувся і стиха застогнав. Джім підійшов до грот-щогли й насмішкувато сказав, що він знову повернувся на борт. Гендс спромігся лише попросити горілки. Джім побіг униз у каюту, де був вчинений страшний погром, бо пірати шукали карту. У комірчині Джім знайшов одну недопиту пляшку для Гендса. Собі хлопець взяв трохи сухарів, трохи сушеної садовини, повну жменю родзинок і шматок сиру. На палубі він поклав усе це біля стерна, якомога далі від стерничого, напився води з діжки, і вже потім дав Гендсові пляшку з горілкою. Джім почав їсти і спитав Гендса, чи сильно його поранено. Той відповів, що потрібен лікар, а той, у червоному ковпаку, уже помер. Джім оголосив, що тепер буде капітаном. Гендс понуро бликнув на нього, але не сказав нічого. Хлопець спустив чорного прапора й викинув його за борт. Гендс сказав, що підняв з мертвим піратом вітрила, щоб пригнати шхуну назад до бухти. Але тепер той мертвий, а сам Гендс поранений. Тож коли Джім перев'яже йому рану і дасть їсти, то він скаже, як треба кермувати шхуною. Джім попередив, що на Кідову стоянку вертатися не збирається, а хоче вести шхуну в Північну бухту й там причалити до берега. Гендс погодився. Швидко після того вітер уже мчав "Еспаньйолу" вздовж берегів Острова Скарбів.

Джім взяв свою шовкову хустинку, яку йому подарувала мати, і перев'язав рану на стегні Гендса. Трохи під'ївши та випивши ще пару ковтків бренді, пірат помітно побадьорішав, але він зловісно дивився і хитрувато осміхався до Джіма.

РОЗДІЛ XXVI

ІЗРЕЄЛ ГЕНДС

Вони допливли від північно-східного краю острова до Північної бухти. Але оскільки не могли спустити якоря і не наважувались увійти в бухту, поки не підніметься приплив, то в них з'явилося трохи вільного часу. По кількох невдалих спробах Джім поставив судно в дрейф.

Гендс запропонував Джіму викинути пірата в червоному ковпаку за борт. Хлопець сказав, що це йому не під силу. Тоді Гендс запитав, чи мертвий так уже повік буде мертвим чи колись іще може воскреснути. Хлопець відповів, що можна вбити тіло, але не дух. Гендс сказав, що не боїться духів, а потім попросив Джіма принести йому пляшечку винця. Джім щось запідозрив, але пішов по вино. Хлопець збіг униз, тупаючи щосили ногами, тоді скинув черевики, тихо скрався коридором до кубрика, там

піднявся по трапу й обережно визирнув з люка на палубу. Стерничий підвівся і, хоч поранена нога завдавала йому великого болю, прудко поплазував палубою. Він дістався до водостоку і витяг з-під скрученої лінви довгого ножа і сховав за пазуху. Побачивши це, Джім швидко прокрався назад до каюти, взувся, знайшов пляшку вина і повернувся з нею на палубу.

Гендс лежав там само, де хлопець його й залишив. Пірат випив, а Джім порадив йому покаятись перед смертю у вбивстві друга-пірата та інших гріхах. Але Гендс у відповідь тільки ковтнув вина і несподівано заговорив поважним тоном. Він сказав, що з добра ніколи не виходить добро, і хто вдарив перший, того й правда, а мертві не кусаються — оце й уся його віра.

Вхід до Північної бухти виявився не тільки вузький і мілкий, а ще й звивистий, але Джім показав себе слухняним і тямущим виконавцем, а Гендс — бездоганим лоцманом. Вони вправно викеровували судно, уміло обминали мілини. Ледве вони пройшли повз обидва миси, як їх ізусібіч оточила земля. Бухта радше скидалася на гирло річки. Гендс командував, а Джім хутко виконував його накази. Хлопець мало не забув про загрозу його життю, бо коли він перекинувся через правий борт і дивився, як вирує вода під провою шхуни, ззаду підійшов Гендс. Хлопець раптом оглянувся і побачив кинджал у руці пірата. Гендс рвонувся вперед, а Джім відскочив убік, випустивши з рук румпель, який вирівнявся й ударив пірата в груди. Джім витяг з кишені пістоля, спустив гачок, та виявилось, що порох біля запалу підмок у воді.

Попри свою рану Гендс пересувався на диво швидко. Напруживши кожен м'яз, Джім став чекати нападу. Поки вони підсиджували одне одного, "Еспаньйола" раптом врізалась у пісок, і від поштовху дала різкий крен на лівий бік, аж палуба нахилилась під кутом у сорок п'ять градусів. Труп пірата в червоному ковпаку полетів на Гендса і звалив. Джім вхопився за ванти бізань-щогли й подерся угору, а подих перевів аж тоді, як сів на рею.

Прудкість урятувала його, але Гендс поліз слідом за ним, тримаючи кинджал у руках. Джім швиденько набив одного пістоля, а потім задля більшої певності почав наново набивати й другого. Хлопець попередив пірата, що розтратить йому голову, але той розреготався і сказав, що скориться молодому капітану. Та раптом він кинув кинджалом. Джім відчув удар і гострий біль, а плече його виявилось прип'ятим до щогли. Від жахливого болю й несподіванки хлопець спустив обидва гачки, і пістолі вистрелили й випали у нього з рук. Але впали не тільки вони: глухо скрикнувши, стерничий розкинув руки й полетів сторчма у воду.

РОЗДІЛ XXVII

"ПІАСТРИ!"

Гендс один раз виринув у скривавленій піні й зник уже назавжди. Джім налякався і боявся впасти з реї в воду й опинитись поруч з мертвим стерничим. Та хлопець знов опанував себе. Кинджал, виявилось, тільки скраєчку зачепив шкіру, тепер вона прорвалася, і Джім вже не був прип'ятий. Він зліз і перев'язав собі рану. Тепер Джім став повновладним господарем судна і вирішив звільнитись від останнього пасажира —

мертвого пірата. Хлопець перекинув його через борт.

Джім пішов бродом до берега, лишивши "Еспаньйола" лежати на боку. Хлопець хотів якнайшвидше дібратися до форту і похвалитися своїми здобутками. Була вже ніч, і він побачив удалині відблиск багаття. Джім подумав, що це островик готує собі вечерю. Нарешті він вийшов на галявину перед частоколом. По той бік блокгаузу палахкотіло велике вогнище, але нікого не було видно. У темноті хлопець почув хропіння. Він підповз до дверей і зазирнув усередину. В темряві нічого не можна було розгледіти. Хлопець на когось наштотхнувся, а потім у темряві папуга Флінт почав кричати: "Піастри! Піастри! Піастри!". Всі попркидались і посхоплювались на ноги. Голос Сілвера запитав, хто йде. Джім хотів втекти, але на когось налетів. Відскочивши від нього, попав просто в обійми іншого. Цей уже схопив хлопця й не випустив. Один з матросів приніс смолоскип.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

ЧАСТИНА ШОСТА

КАПІТАН СІЛВЕР

РОЗДІЛ XXVIII

У ВОРОЖОМУ ТАБОРІ

Джім побачив, що шестеро піратів захопили будинок і всі припаси. Довгий Джон запалив люльку і почав переконувати Джіма стати на його бік. Хлопець боявся, але наважився спитати, що тут сталося. Сілвер розповів, що вчора вранці до них прийшов доктор Лівсі з білим прапором і повідомив, що шхуна зникла. Вони пішли на мирову, Лівсі віддав припаси і зі своїми друзями кудись пішов. Щодо Джіма, Лівсі сказав, що не хоче й знати, де той подівся.

Хлопець сказав Сілверу, що лишається з ними, але пояснив, що становище піратів погане: шхуну вони втратили, скарб втратили, людей своїх втратили. І тоді Джім признався, що підслухав розмову піратів, бо сидів тоді у діжці. Признався, що сам перерізав якірну лину і вбив тих двох, що були на борту. Хлопець був готовий до смерті, але попередив, що коли його зараз не вб'ють, він зможе допомогти піратам уникнути шибениці, коли їх притягнуть до суду. Один з піратів, Морган, уже вхопив ножа, щоб вбити хлопця, але Сілвер спинив його, бо був за капітана. Сілвер захищав Джіма і називав найсміливішим. Пірати збунтувалися проти Сілвера і вирішили влаштувати нараду.

Коли Сілвер і Джім залишились одні, кухар прошепотів хлопцеві, що буде захищати його, щоб на суді Джім врятував його шию від зашморгу. Отож, Сілвер розумів, що пірати програли, і тепер хотів лиш врятувати свою шкуру. Та він не розумів поки що, навіщо лікар віддав йому карту Флінта. Джім теж цього не розумів.

РОЗДІЛ XXIX

ЗНОВУ ЧОРНИЙ ЗНАК

Нарада піратів закінчилась, і вони вручили Сілверу чорний знак, на якому було

написано: "Скинуто". Сілвер заявив, що він досі залишається капітаном і хоче вислухати усі закиди у його бік. Пірат Джордж звинуватив Сілвера у тому, що він завалив цей рейс, випустив ворога з пастки, заступився за Джіма. Також Сілверу закидали подвійну гру. Кухар почав сварити піратів за те, що вони його весь час підганяли, що вони не розуміють свого теперішнього кепського становища. Він говорив, що лікаря не вбили, бо самим піратам потрібна медична допомога, а Джіма він залишив живим, бо хлопця можна використати як заручника. А потім Сілвер кинув на підлогу карту Флінта. Побачивши карту, пірати зраділи до нестями. Сілвер оголосив, що складає свої звання. Та тут усі загукали, що тільки він їхній капітан. Отак все налагодилось. Усі лягли спати, а Джім не міг заснути, бо довго думав про подиву гідну гру Сілвера, який намагався однією рукою тримати в покорі піратів, а другою хапався за всяку соломинку, аби врятувати своє нікчемне життя.

РОЗДІЛ XXX

НА СЛОВО ЧЕСТІ

Зранку до блокгаузу прийшов лікар. Джім збентежився, згадавши про своє самовільство. Довгий Джон відразу повідомив, що хлопець приєднався до піратів. За хвилику лікар увійшов до блокгаузу і, похмуро кивнувши Джіму, почав оглядати хворих. Із своїми пацієнтами він розмовляв так, ніби це була звичайна візита до порядної англійської родини. Лівсі висловив припущення, що всі пірати, ймовірно, захворіють на малярію, бо раніше жили у болоті. Роздавши своїм пацієнтам ліки й висловивши їм належні приписи, лікар попросив дозволу поговорити з Джімом. Пірати не дозволяли, але Сілвер взяв у хлопця слово, що той не втече, і дозволив поговорити. За наказом кухаря Лівсі переліз через частокіл, а Джім став по цей бік.

Сілвер обізвав піратів дурнями й бовдурами, заявив, що без Джімової розмови з лікарем не обійтися, тицьнув їм карту в обличчя й запитав: невже вони хочуть порушити перемир'я саме того дня, коли належить взятися за розшуки скарбів? Довгий Джон відвів хлопця до того місця, де стояв лікар, і попросив дати йому хоч крихту надії на порятунок. Кухар виглядав зовсім іншою людиною, коли стояв тут осторонь від своїх товаришів і обернувшись до них спиною: щоки його запали, голос тремтів, він весь був ніби ледь живий. Лівсі спитав Джона, чи він боїться. Той відповів, що його аж морозом обсипає на саму згадку про шибеницю. Потім він відійшов, щоб не чути розмови.

Лікар насварив Джіма за те, що покинув команду та ще й тоді, коли капітан був поранений. Хлопець мало не заплакав, але лікар раптом сказав, щоб він перелазив через паркан і тікав. Та Джім не міг втекти, бо дав слово. Він повідомив, що захопив шхуну, і вона тепер на південному березі Північної бухти. Лікар подякував Джіму за те, що на кожному кроці рятує їх, адже хлопець викрив змову, знайшов Бена Гана, врятував шхуну. Коли підійшов Сілвер, лікар порадив йому не дуже хапатися шукати скарби. Та кухар відповів, що тільки пошуком скарбів він спроможний врятувати життя собі й Джіму. Тоді лікар дав ще одну пораду: бути насторожі, коли знайдуть скарби. Сілвер нічого не розумів і питав, чому йому ані натяком не дали надії, хоч він виконав усі умови. Лівсі відповів, що коли їм пощастить видертися з цієї пастки, він зробить все,

щоб врятувати Сілвера від шибениці.

РОЗДІЛ XXXI

ШУКАННЯ СКАРБІВ. ВКАЗІВНА СТІЛКА ФЛІНТА

Лікар пішов геть, а Сілвер зрадив, що є надія на порятунок. Він сказав хлопцеві, що вони мусять триматися разом, бо тільки так врятуються.

Поснідавши, Сілвер повідомив піратам, що шхуна у ворогів, але як тільки скарби будуть знайдені, вони знайдуть шхуну і втечуть. Цими словами кухар відживляв у піратів надію і довіру до власної персони. Щодо Джіма, то Сілвер оголосив, що поведе хлопця за собою на мотузці, а от уже на шхуні, пірати зможуть помститися йому, тобто вбити.

Пірати були тепер у доброму гуморі. Зате Джім відчував себе вкрай пригнічено. Якщо новий Сілверів план здійсниться, то цей подвійний зрадник не вагатиметься ні хвилини, як йому вчинити. Крім цього, Джіма непокоїла дивна й таємнича поведінка його друзів — чому вони покинули блокгауз, чому віддали карту, що означає остання пересторога лікаря Сілверові: "Будьте насторожі, коли знайдете скарби".

Добре озброївшись, пірати рушили на пошуки скарбів. Джіма обв'язали впоперек тулуба мотузкою, і він слухняно поволікся за кухарем.

Пірати пішли до бухти, де на них чекали дві шлюпки. Після досить довгої плави вони причалили в гирлі другої річки, що протікала лісистим узгір'ям Підзорної Труби. Звідти, взявши трохи ліворуч, вони подалися схилом на плато. Сілверу було важко йти, і Джім кілька раз допомагав йому.

Під однією великою сосною вони побачили людський кістяк з рештками зотлілої одежі на ньому. Пірати впізнали, що це був моряк. Поза в кістяка була дивна: ноги його вказували в один бік, а руки, піднесені над головою, як у плавця перед стрибком у воду, — в інший. Сілвер сказав, що це компас. Кістяк і справді був випростаний у бік Острова Кістяка, і компас підтвердив напрямок. Кістки були, наче вказівна стрілка. Таке міг придумати тільки Флінт. Усі почали згадувати, як помирав Флінт: то вимагав рому, то заводив пісню "П'ятнадцять хлопців на скрині мерця". Пірати й досі боялися Флінта. Усі знову рушили в дорогу, але трималися гурту, бо мертвий моряк нагнав на них неабиякого жаху.

РОЗДІЛ XXXII

ШУКАННЯ СКАРБІВ. ГОЛОС СЕРЕД ДЕРЕВ

Опинившись на верховині, вони посідали на землі перепочити. Попереду виднів Лісистий мис, облямований шумовинням прибою. Позаду лежали протока й Острів Кістяка. Просто перед ними підносилася Підзорна Труба. Навкруги стояла тиша, тільки чути було віддалений гуркіт прибою. Сілвер, сидячи на землі, вимірював щось за компасом, а потім показав три високих дерева на прямій лінії від Острова Кістяка. Тепер до скарбів було зовсім близько.

Раптом з-за дерев почулася знайома пісня: "П'ятнадцять хлопців на скрині мерця. Йо-го-го, ще й пляшечка рому!". Пірати налякалися, один гукнув, що це Флінт. Пісня урвалася на півноті так само раптово, як і почалася. Сілвер сказав, що треба йти, а

боятися не слід, бо, певно, то співає проста людина, а не привид. Інші, слухаючи Сілвера, ніби почали приходити до тями й заспокоюватись, коли нараз ізнову почувся той самий голос. Тільки тепер він не співав, а вигукував: "Дарбі, подай рому!". Це були останні слова Флінта перед смертю. Джім почув, як цокотять зуби у Сілвера. Та пірат крикнув, що прибув сюди добувати скарби, і його не спинить ні людина, ні диявол.

Страх примушував матросів триматися гурту й тулитись до Джона Сілвера, так наче його сміливість могла захистити їх. А він і справді вже приборкав свій страх.

Золото було близько, і Джім бачив, що Сілвер забув про свою обіцянку і лікареве застереження. Хлопець не мав сумніву, що Сілвер сподівається, викопавши скарби, у темряві ночі знайти й захопити "Еспаньйола", перерізати горлянку кожній чесній людині на острові і відплисти в океан.

На узліссі пірати раптом зупинилися. Перед ними була велика яма, викопана, очевидно, давно, бо на дні вже виросла трава. Там лежали поламаний держак кайла й кілька дощок від ящиків. На одній з цих дощок був напис "Морж" — назва Флінтового судна. Все було ясно. Хтось раніше знайшов цю схованку й пограбував.

РОЗДІЛ XXXIII

ПАДІННЯ БАТАЖКА

Шестеро піратів стояли, як громом побиті. Але Сілвер отямився найперший. За мить він опанував себе й змінив план своїх дій раніше, ніж інші встигли очуматись. Він дав Джіму пістоля і почав посуватись так, що їх з Джімом відділяла від решти піратів яма.

Пірати з криком і лайкою пострібали один за одним в яму й стали нишпорити в ній, розкидаючи дошки. Раптом вони зрозуміли, що Сілвер знав все наперед. Вони почали вилазити з ями, люто зиркаючи на кухаря і хлопця. Так вони стояли, розділені ямою, і ніхто не зважувався завдати першого удару. Коли пірати уже готувалися до нападу, раптом три мушкетні постріли гримнули з хащі. Один пірат, Меррі, полетів сторчголов до ями. Пірат з перев'язаною головою крутнувся і теж упав у яму. Решта троє щодуху дременули навтікача. Довгий Джон пальнув двома кулями в Меррі, що силкувався підвестись. Із заростей вибігли лікар, Бен Ган і Грей.

Лікар розповів Джіму кількома словами, що сталося за час його відсутності. Сілвера ця історія неабияк зацікавила. Головним героєм у ній був Бен Ган, напівбожевільний островик. Якось, блукаючи самотою по острову, Бен натрапив на кістяка й почистив йому кишені, а згодом знайшов і викопав скарби. Це його поламаного держака від кайла побачили пірати в ямі. Бен переніс усе золото у свою печеру на двоверхому горбі в північно-східній частині острова, де воно й пролежало в безпечному місці два місяці до прибуття "Еспаньйоли".

Лікар довідався про все це від нього самого при першій же зустрічі в день нападу на блокгауз. Побачивши наступного ранку, що шхуна зникла з бухти, лікар пішов до Сілвера, віддав йому непотрібну тепер карту, а також харчові припаси, бо в Бена Гана в печері було вдосталь солонини з козячого м'яса. Лікар віддав Сілверові все це, щоб його друзі могли спокійно перейти з блокгаузу на двоверхий пагорб, де їм не

загрожувала малярія і де вони могли оберігати скарби. Однак, побачивши того ранку Джіма в полоні у піратів і зрозумівши, яка небезпека загрожує хлопцю від них, коли їм не дістануться скарби, лікар побіг до печери, взяв з собою Грея і Бена, а сквайра залишив біля пораненого капітана; і тоді втрьох вони подалися напередими через острів до великої сосни. Але дорогою лікар побачив, що піратська ватага випередила їх, і послав Бена Гана, прудкого на ноги, вперед. Тож Бен скористався забобонністю своїх колишніх товаришів і добряче їх налякав, давши змогу лікареві й Грею дістатись до засідки біля ями перед приходом піратів.

Друзі разом з Сілвером пішли до шлюпок. Одну з них лікар одразу розтросив кайлом, а на другій вони поплили до Північної бухти. Проминаючи двоверхий пагорб, вони побачили чорний отвір Бен-Ганової печери, а біля неї сквайра. Усі гукнули "Слава!", причому Сілвер гукав так само ревно, як і решта.

Пропливши ще зо три милі, вони увійшли в Північну бухту і зразу ж побачили "Еспаньйолу", на щастя, шхуна була майже ціла, коли не зважати на роздертий грот. Друзі спустили запасний якір й відчалили. Потім Греї один повернувся шлюпкою на "Еспаньйолу" вартувати там протягом ночі.

У печері перед великим вогнищем лежав капітан Смоллет. А в дальньому кутку печери тьмяно полискували у відсвітах багаття великі купи монет і прямокутні бруски золота. То були Флінтові скарби, заради яких загинули сімнадцять чоловік з команди "Еспаньйоли". Але було ще троє на цьому острові — Сілвер, старий Морган і Бен Ган, — що кожен з них брав участь у цих усіх злочинствах, і кожен марно сподівався тепер дістати свою частку з цієї здобичі.

Згодом Джон Сілвер сказав капітану, що повертається до своїх обов'язків кухаря. Друзі влаштували святкову вечерю. Сілвер сидів позад усіх, далі від вогнища, але їв залюбки, сміявся разом з усіма і швиденько схоплювався, коли щось треба було подати.

РОЗДІЛ XXXIV

I ОСТАННІЙ

Наступного дня друзі вдосвіта взяли переносити золото з печери на берег, а потім на "Еспаньйолу". Їх мало турбували три пірати, які десь блукали на острові. Джіма залишили в печері насипати монети в мішки з-під сухарів. У колекції були зібрані гроші чи не з усього світу. Працювали цілими днями. Надвечір велика купа скарбів опинялась на шхуні, але не менша їх купа чекала на них у печері наступного ранку.

Третього вечора вітер доніс до Джіма і лікаря щось таке, як вереск або, може, спів. Проте це було так далеко, що вони ледь уловили невиразні звуки, після яких знов запала тиша. Сілвер сказав, що тих троє, напевно, п'яні.

Цим і вичерпуються останні відомості про трьох піратів. Тільки ще раз почули друзі відлеглий постріл з рушниці й вирішили, що то вони полюють. Порадившись, вони ухвалили покинути їх на острові. Піратам залишили значні запаси пороху й куль, багато солоної козлини, трохи ліків і ще деякі потрібні речі.

Друзі запаслися прісною водою та рештками солонини на випадок якої затримки в

дорозі. І ось одного чудового ранку вони підняли якір і вийшли з Північної бухти під тим самим прапором, якого капітан колись підняв над блокгаузом.

Троє бунтівників, як виявилось, стежили за ними. Коли друзі виходили з бухти, пірати стояли навколішки на піщаній косі, благально простягаючи руки. Лікар гукнув їм, де лежать залишені для них припаси. Побачивши, що порятунку не буде, один з піратів схопив мушкета й вистрелив. Куля просвистіла над головою Сілвера й продірявила грот.

Друзі прямували до найближчого порту в Іспанській Америці, не мігши зважитись на далеку дорогу до Англії без достатнього числа матросів. Сонце вже заходило, коли вони кинули якір у мальовничій закритій гавані, де шхуну відразу оточили човни з неграми, мексиканськими індіанцями й метисами. Лікар і сквайр взяли Джіма з собою, їдучи на берег провести там вечір. У місті вони познайомилися з капітаном англійського військового корабля, поїхали до нього на судно і так засиділися в гостині, що повернулися на "Еспаньйола" аж удосвіта.

Їх зустрів Бен Ган, що був сам-один на палубі, і з дивовижними гримасами почав сповідатися в тому, що Сілвер зник. Ган сам допоміг йому втекти в човні кілька годин тому. Та це ще не все: корабельний кухар утік не голіруч, він нишком проломив переділку в трюмі й потяг мішок з монетами. Всі були дуже задоволені, що так дешево здихалися його.

Друзі взяли на корабель кількох нових матросів і щасливо повернулися додому. Кожен одержав свою частку скарбу й скористався нею. Капітан Смоллет облишив морську службу. Грей не тільки зберіг гроші, а й вивчив морську справу. Тепер він штурман і співвласник одного добре впорядженого корабля, у нього є дружина й діти. Що ж до Бена, то цей, одержавши свою тисячу фунтів, витратив її чи розтринькав за три тижні, або, точніше, за дев'ятнадцять днів, бо на двадцятий прийшов до них без шеляга. Довелося йому обійняти посаду брамника у сквайровім парку, чого він був якраз і побоювався. Він і досі живий, і дуже приятелює, а часом і свариться з місцевими хлопцями, а в неділі та свята чудово співає в церковному хорі.

Сілвер, мабуть, розшукав свою чорношкіру жінку й живе десь у достатках разом з нею та своїм папугою Капітаном Флінтом. Решта скарбів все ще лежать там, де Флінт закопав їх. Джім вважає, що там їм і місце. Більше його ніхто не заманить на острів, бо він досі прокидається від жаху, коли вві сні чує грізний гуркіт прибою і пронизливий голос Капітана Флінта, що вигукує без кінця: "Піастри! Піастри! Піастри!"

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу